

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
BRNO

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1989

BRNO 1993

kultur. Im März desselben Jahres wurde am Fundort eine archäologische Rettungsgrabung durchgeführt, bei welcher es gelang den Inhalt beider Objekte zu retten.

Objekt Nr. 1. Erhalten blieb nur die östliche Hälfte einer seichten nur 20 cm in das helle Schotterliegende eingetieften ovalen Grube. Ihre längere Achse betrug 100 cm und die erhaltene Breite 50 cm. Die Wände waren in Richtung nach unten etwas verjüngt und übergingen in einen stufenartigen Boden über. Am Grubenboden wurden einige zermalmte Gefäße gefunden, von denen es gelang 3 ganze Formen zu rekonstruieren.

Objekt Nr. 2 war 120 cm SO von Objekt Nr. 1 entfernt. Es läßt sich als eine ovale Kesselförmige Grube im Ausmaß von 110x95 cm und mit der längeren Achse in Richtung O - W orientiert, charakterisieren. Der Boden war 55 cm tief in das helle Schotterliegende eingelassen. Im unteren Objektteil war eine große Konzentration von tierischen Knochen, Spaltindustrie und Keramik. Aus den Scherben gelang es einen großen Trichterbecher und einen Baalberger Krug zu kleben.

Die Keramikkollektion aus beiden Objekten gehört in die ältere Stufe TRB, wobei das Material aus Objekt 1 von typologischer Sicht etwas älter ist.

ZJIŠŤOVACÍ VÝZKUM NA VÝŠINNÉM ENEOLITICKÉM SÍDLIŠTI RMÍZ U LAŠKOVA V KATASTRU OBCE NÁMĚŠŤ NA HANÉ (okr. Olomouc)

Miroslav Š m í d , AÚ ČSAV Brno

(Obr. 10)

V podzimních měsících roku 1988 byl zahájen zjišťovací výzkum na výšinném eneolitickém sídlišti Rmíz u Laškova, které je umístěno na rozlehlé ostrožně v JZ části katastru obce Náměšť na Hané. Náhorní plošina s mírným sklonem k severu a jihu (kulminační linií tvoří vnitřní - 4.val) je na straně severní spojena s okolním terénem širokým sedlem. Právě zde, v místech nejsnadnějšího přístupu na sídliště, bylo zbudováno opevnění, které je v terénu patrné v podobě 4 příkopů a valů. Vnější pásmo opevnění je umístěno na hraně sedla a vymezuje plochu 17,5 ha. Vnitřní opevnění - 4. val a příkop protíná sídliště v nejvýše položeném místě a uzavírá plochu 6,5 ha. Další dva valy s příkopy jsou umístěny ve vzdálenosti 40 a 80 m severně od valu vnitřního.

Výzkum je zaměřen na průzkum všech čtyř pásem opevnění s cílem zjistit dobu jejich vzniku a konstrukční prvky použité při jejich budování. Dosud byly provedeny řezy 4. a 3. valem.

1. Řez 4. valem, říjen-listopad 1988

Sonda o rozměrech 2 x 30 m a orientovaná ve směru S-J byla umístěna vpravo od lesního průseku na západní straně hradiska. Vycházela z vnitřní plochy sídliště, protнула val a končila 3 m za příkopem. Těleso valu tvořila 95 cm mocná vrstva kamenné sutě, která překrývala 45 cm silnou vrstvu sypké červenohnědé hlíny se stopami po dřevěné konstrukci. Ta se rýsovala na světlém podloží v podobě tmavohnědých pruhů, v případě vnitřního podélného trámce jako souvislý pás uhlíků. Dřevěnou konstrukci tvořily podélné, 3 m od sebe vzdálené trámce, vzájemně propojené příčnými břevny, kladenými v 110 cm intervalech. Od severu a západu byla dřevěná konstrukce lemována nízkou ka-

mennou zídka. Tuto konstrukci lze s přihlédnutím k poklesnutí valu v těchto místech a odlišné situaci ve sledu vrstev západně od zídky interpretovat jako rameno klešřovitě branky. Rovněž ve skále vyhloubený příkop se v těchto místech od valu odklání až na vzdálenost 8 m. V profilu měl hrotitý tvar se dnem v hloubce 110 cm. Při povrchu dosahoval šířky 300 cm. Výškový rozdíl mezi dnem příkopu a korunou valu činil 430 cm. Keramický materiál datuje opevnění do platěnického stupně kultury lužických popelnicových polí. Destrukce opevnění spočívá na 80-100 cm mocném souvrství 4 eneolitických vrstev, přičemž spodní vrstvu datuje keramika do baalberské fáze kultury nálevkovitých pohárů a horní do kultury kanelované.

2. Řez 3. valem, duben-květen 1989

Sonda o rozměrech 1,4 x 31 m a orientovaná ve směru S-J byla umístěna vlevo od lesního průseku, přibližně na středové ose hradiska. V tělese valu byly odkryty zbytky kamenné hradby široké 140 cm a stabilizované z vnitřní strany hliněným násypem. Ve vzdálenosti 120 cm od čela hradby je ve zvětralé skále vyhlouben příkop lichoběžníkovitého tvaru, u dna 200 a na povrchu 300 cm široký. Na vnitřní straně valu bylo možné spolehlivě rozlišit 4 kulturní vrstvy, vrstvu A-D. Spodní vrstvy C a D plně respektují těleso hlinitého násypu, souvisejícího s hradbou. Keramika je datuje do baalberské fáze kultury nálevkovitých pohárů. Vrstvu C pokrývá souvislá, 3-5 cm silná, uhlíky a popelem přesycená vrstvička, která pravděpodobně představuje zánikový horizont nejstaršího opevnění. Z vrstvy B vychází palisádový žlab, který protíná vrstvu C a je částečně zapuštěn i do hlinitého násypu nejstaršího opevnění. Nevýrazný materiál umožňuje tuto vrstvu datovat pouze rámcově, a to do období trvání kultury nálevkovitých pohárů. Keramika získaná z vrstvy A patří kultuře kanelované. Na vnější straně příkopu byly zachyceny zbytky dvou s ním souběžných kamenných zídek, které zjevně souvisejí s opevněním. Jejich interpretace je však dosud nejasná.

Dosavadní zjišťovací výzkumy na výšinném sídlišti Rmíz u Laškova přinesly závažné poznatky o pravěkém osídlení této lokality. Ve 3. valu odkryté zbytky kamenné hradby a datované do baalberské fáze kultury nálevkovitých pohárů jsou nejstarším opevněním tohoto druhu dosud zjištěným ve středoevropském prostoru. Vnitřní val je pozůstatkem hradby srubové konstrukce zbudované v platěnickém stupni kultury lužických popelnicových polí. Její destrukce leží na 4 eneolitických vrstvách, z nichž nejstarší patří baalberské fázi kultury nálevkovitých pohárů a nejmladší kultuře s kanelovanou keramikou.

Feststellungsgrabung auf der äneolithischen Höhensiedlung Rmíz bei Laškov im Kataster der Gemeinde Náměšř na Hané (Bez. Olomouc). Die Grabung wurde im Jahre 1988 eröffnet. Ihr Ziel ist die Erforschung von allen vier Befestigungsstreifen, um die Zeit ihrer Entstehung und die Konstruktionselemente festzustellen, die bei ihrer Errichtung verwendet wurden. In zwei Grabungssaisonen (1988-1989) wurde ein Schnitt durch den 3. und 4. Wall durchgeführt. Die im 3. Wall abgedeckten Reste einer 140 cm breiten und in die Baalberger Phase der Trichterberkultur datierten steinernen Wallmauer sind die älteste Befestigung dieser Art, die im mitteleuropäischen Milieu bisher festgestellt worden waren. Auf der inneren Wallseite

konnten verlässlich 4 Kulturschichten, die Schichten A-D, unterschieden werden. Die Schichten B-D gehören der Trichterbecherkultur an. Davon Schicht C und D der Baalberger Phase dieser Kultur. Die Schicht A datiert die Keramik in den Abschnitt der Kultur mit kannelierter Keramik. Der innere - 4. Wall ist der Überrest einer Wallmauer von Blockhauskonstruktion, die in der Platenicer Phase der Urnenfelderkultur errichtet wurde. Ihre Destruktion liegt auf fünf äneolithischen Schichten, von denen die älteste der Baalberger Phase der Trichterbecherkultur und die jüngste der Kultur mit kannelierter Keramik angehört.

DRUHÝ ENEOLITICKÝ MOHYLNÍK NA KATASTRU OBCE NÁMĚŠŤ NA HANĚ (okr. Olomouc)

Miroslav Š m í d , AÚ ČSAV Brno

V roce 1989 byl objeven a výzkumem ověřen druhý eneolitický mohylník v katastru obce Náměšť na Hané. Rozkládá se na k východu exponovaném JV okraji táhlého návrší Křemela (kóta 406 m), 600 m jižně od mohylového pohřebiště č. I a pouhých 200 m směrem severním od výšinného eneolitického sídliště Rmíz u Laškova (ZM 1 : 10 000, 24-22-16, 96-102 mm od S s.č. a 134-140 mm od Z s.č.). V terénu bylo rozpoznáno a zaměřeno celkem 17 nízkých, s okolním terénem takřka splývajících mohyl široce oválného půdorysu. Delší osa všech je orientována ve směru V-Z s nepatrnou SJ odchylkou a její délka se pohybuje v rozmezí od 5 do 7 m. Prozkoumány byly mohyly č. 8 a 9 ve středu pohřebiště.

Mohyla č. 8

V terénu takřka neznatelný široce oválný násyp o rozměrech 6,6x5 m překrýval značně poškozenou kamennou konstrukci, která působila dojmem dvou samostatných částí. Střed mohyly vyplňovala obvodová obdélníková konstrukce se zesílenou východní hranou. V ní byly umístěny dva hroby se žárovými pohřby. Na vnějším obvodě násypu umístěné shluky kamenů mohly být, soudě dle situace v JV kvadrantu, pozůstatkem souvislého vance.

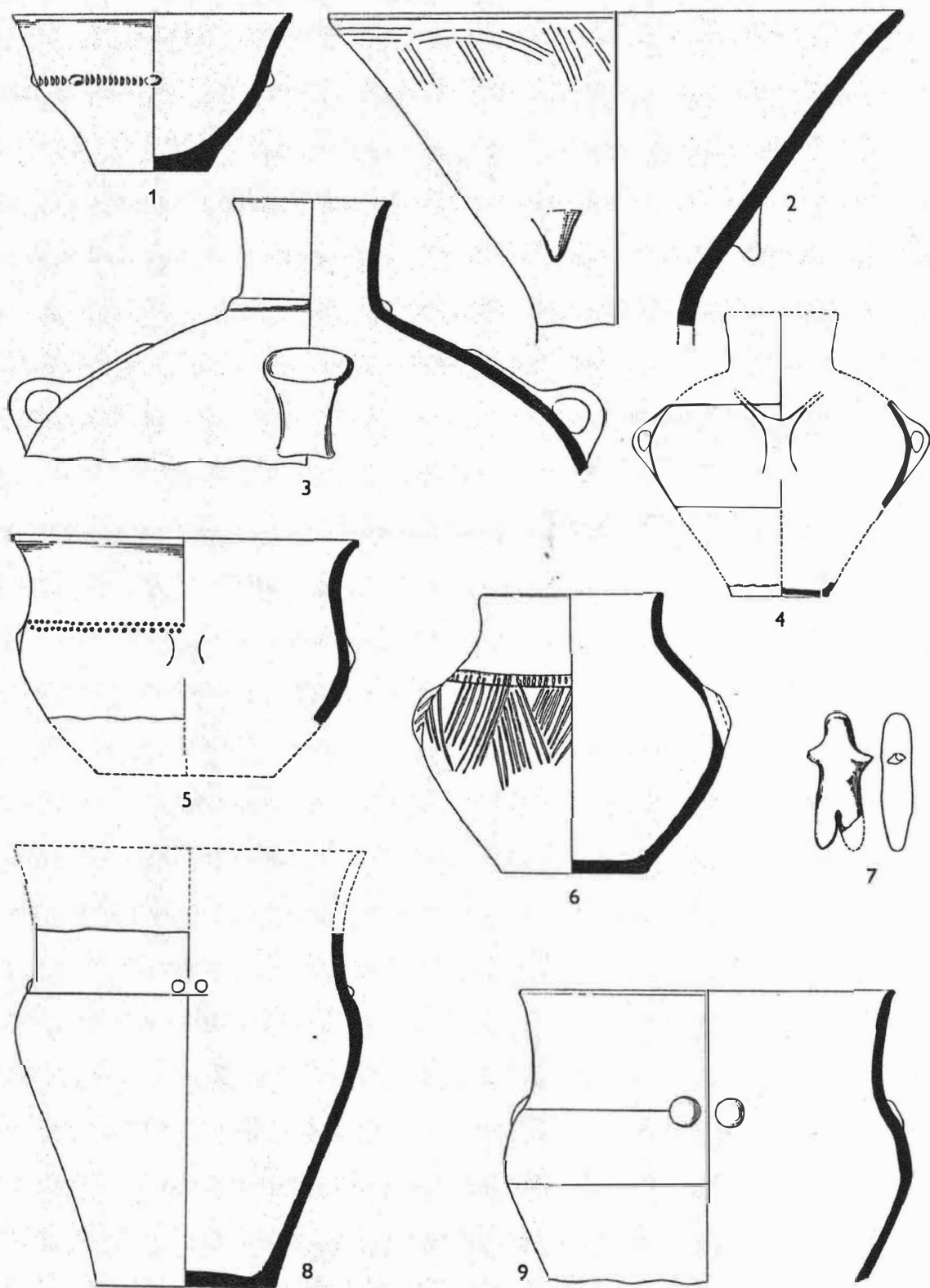
Hrob č. 1 byl umístěn na středové ose mohyly, na vnějším okraji zesílené východní hrany kamenné konstrukce, a to pouze 20 cm pod povrchem. Ze žárového pohřbu se dochovalo pouze několik spálených kůstek kolem dna blízce neklasifikovatelné nádoby. K hrobovému inventáři dále patřil jeden celý a část druhého sekeromlatu.

Hrob č. 2 se nacházel v JV rohu středové konstrukce, 60 cm jižně od středové osy. 25 cm pod povrchem bylo nalezeno několik spálených kůstek a torzo drobné dvouuché amforky zdobené kanelováním.

Mohyla č. 9

Hlinitý násyp převyšoval okolní terén maximálně o 40 cm a měl rozměry 7x5 m. Ve středu jižní poloviny mohyly byl na ploše 240x180 cm odkryt shluk větších kamenů, které částečně překrývaly hrob umístěný v jeho západní části. Tři urny se zbytky žárových pohřbů byly postaveny dnem vzhůru v kruhové jamce o průměru 80 cm, zapuštěné 20 cm do dna mohyly a obklopeny 12 drobnějšími nádobami. Získaný keramický materiál datuje nález do II. stupně kultury s kanelovanou keramikou.

Z w e i t e s ä n e o l i t h i s c h e s H ü g e l g r ä b e r f e l d
a m K a t a s t e r d e r G e m e i n d e N á m ě š ť n a H a n é
(B e z . O l o m o u c) . W u r d e i m J a h r e 1 9 8 9 e n t d e c k t u n d d u r c h e i n e G r a -

Obr.10.
 Náměšť na Hané (okr. Olomouc), Rmíz u Laškova. Výběr nálezů. - Fundenauswahl.

PREHLED VÝZKUMŮ 1989

BRNO 1993

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR, Brno, Koliště 17/19
- Odpovědný redaktor: Dr. J. Tejral
- Redaktoři: Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchliková
- Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
- Kresby: A. Krechlerová
- Titulní list: nákončí v anglokarolinském stylu z Brna-Líšně, měř. 2 : 1
- Tisk: Tiskárna Gloria, Rosice u Brna
- Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
- Náklad: 450 ks — neprodejné
- Vydáno jako rukopis